

Mopo-onnettomuuksien purkuohjeet opettajille

Tarkoituksena on, että oppilaat pohtivat mopoilun erilaisia riskejä onnettomuusesimerkkien avulla. Harjoitus tukee ymmärrystä siitä, että turvallinen mopoilu ei perustu pelkästään mopon ja ajotilanteen hallintaan vaan mopoilijan tulee hallita myös koko ajotehtävä ja itsensä.

Luokka tutustuu ensin onnettomuustapauksiin ja valitsee yhden jatkokäsittelyyn esimerkiksi äänestämällä. Tämän jälkeen oppilaat jaetaan pienryhmiin tai pareihin. Opettaja lukee valitun onnettomuustarinan ääneen. Kaikki ryhmät/parit saavat käsiteltäväkseen saman onnettomuuden.

Ryhmiin tehtävinä on pohtia seuraavia kysymyksiä:

1. Mitkä tekijät vaikuttivat onnettomuuden syntyyn
  - a. ...kauan ennen onnettomuutta?
  - b. ...ennen ajoon lähtöä tai ajon aikana?
  - c. ...vaaratilanteessa?
2. Miten uhrien ystävien ja läheisten elämä jatkuu onnettomuuden jälkeen? Miltä heistä tuntuu?
3. Mitä muuta onnettomuuden estämiseksi olisi voitu tehdä?

Jokainen ryhmä/pari tuottaa yhdeksän ideaa kysymykseen 1, kolme jokaista alakohtaa kohden. Jokainen idea kirjoitetaan omalle paperilleen suurin kirjaimin. Kysymyksen vastauspaperit ryhmitellään seinälle vasemmalta oikealle kulkevan aikajanan mukaisesti: ajankohta kauan ennen onnettomuutta vasemmalle, ajankohta ennen ajoon lähtöä ja ajon aikana keskelle ja vaaratilanne oikealle. Tämän jälkeen vastauksista keskustellaan yhdessä.

Kysymykset 2 ja 3 voidaan käsitellä kirjoittamalla vastaukset paperille ja kiinnittämällä paperit seinälle, mutta vastauksia voidaan myös pohtia yhdessä keskustellen. Keskustelussa on hyvä ottaa esille oma liikennekäyttäytyminen ja miten sitä voisi muuttaa turvallisempaan suuntaan.

Koska tarkoituksena on, että oppilaat itse etsivät esimerkkitapauksista mopoiluun liittyviä riskejä ja onnettomuuksien taustatekijöitä, keskustelua kannattaa herätellä avoimilla kysymyksillä. Avoin kysymys alkaa usein: "Miten...", "Millä tavoin...", "Arvioikaa...", "Mitä ajattelet..." tai "Miten vaikuttaa...". Vastauksiin kannattaa pyytää perusteluja. Läheskään aina yhtä ainoaa oikeaa vastausta ei ole.

Opettajan tehtävänä on herättää keskustelua ja ajatuksia sekä kyseenalaistaa uskomuksia. Tarkoituksena on saada aikaan oppimista ihmisten omien pohdintojen ja oivallusten kautta. Ihmisten suhtautuminen ei yleensä muutu sillä, että joku kertoo, miten heidän tulisi ajatella.

Alla on listattu esimerkkejä pohdinnan tuloksista, mutta ne eivät ole ainoita oikeita vastauksia.

Kysymys 1

Joonaksen tarina

- Viritetty mopo, Rakenteellinen suurin mopolle sallittu nopeus on 45 km/h. Autoilijat eivät osaa varautua kaksinkertaiseen nopeuteen.
- Mopoilijan puutteellinen kyky tunnistaa riskejä.
- Puutteita mopoilijan sääntötuntemuksessa
- Kuljettajan asenne
- Vanhempien kiinnostus ja hyväksyntä virittämistä kohtaan
- Vanhemmilta ammennetut vaikutteet liikennekäyttämiseen
- Rekisteröimätön mopo
- Raju ylinopeus
- ajovarusteet, värikkäät varusteet parantaisivat havaittavuutta.
- Puutteet mopoilijan sääntötuntemuksessa.
- Törmäysnopeus huomattavasti tuhoisampi kuin ajettaessa max. 45 km/h
- Kypärän kiinnitys
- Muut ajovarusteet
- Mopoilijan haavoittuvuus verrattuna autoon. Autoissa on turvakori ympärillä.

Niklaksen tarina

- Viritetty mopo, Rakenteellinen suurin mopolle sallittu nopeus on 45 km/h. Autoilijat eivät osaa varautua kaksinkertaiseen nopeuteen.
- Mopoilijan puutteellinen kyky tunnistaa riskejä.
- Puutteita mopoilijan sääntötuntemuksessa
- Kuljettajan asenne
- Vanhempien kiinnostus ja hyväksyntä virittämistä kohtaan
- Vanhemmilta ammennetut vaikutteet liikennekäyttämiseen
- Vähäinen ajokokemus
- Kavereiden vaikutus, joukossa tyhmyys tiivistyy
- Liian suuri tilannenopeus, ei jää aikaa riittäväälle havainnoinnille

- Kuljettajan asenne
- Kuljettajan kyky tunnistaa riskejä
- Kisailu
- Kypärän kiinnitys
- Muut ajovarusteet

Sakun ja kavereiden tarina

- Viritetty mopo, rakenteellinen suurin mopolle sallittu nopeus on 45 km/h. Autoilijat eivät osaa varautua kaksinkertaiseen nopeuteen.
- Mopoilijan puutteellinen kyky tunnistaa riskejä
- Puutteita mopoilijan sääntötuntemuksessa
- Kuljettajan asenne
- Vanhempien kiinnostus ja hyväksyntä virittämistä kohtaan
- Vanhemmilta ammennetut vaikutteet liikennekäyttäytymiseen
- Kavereiden vaikutus, Joukossa tyhmyys tiivistyy
- Liian suuri tilannenopeus, ei jää aikaa riittävälle havainnoinnille
- Kuljettajan puutteet sääntötuntemuksessa
- Kuljettajan asenne
- Kuljettajan kyky tunnistaa riskejä
- Törmäysnopeus huomattavasti tuhoisampi kuin ajettaessa max. 45 km/h
- Kypärän kiinnitys
- Muut ajovarusteet.
- Mopoilijan haavoittuvuus verrattuna autoon. Autoissa on turvakori ympärillä.